

DAVID BOWIE W WARSZAWIE, CZYLI POLSKA W KULTURACH ŚWIATA: WSTĘP REDAKTORÓW UCS

Szanowne Czytelniczki, Szanowni Czytelnicy,

David Bowie (1947–2016) w maju 1973 roku przejeżdżał przez Polskę, wracając z turystycznej wyprawy z Moskwy. Jak głosi legenda, na stacji Warszawa Gdańska pociąg miał kilkudziesięciminutowy postój techniczny, który brytyjski artysta wykorzystał m.in. do tego, aby w okolicznym sklepie muzycznym nabyć płytę analogową z pieśniami zespołu „Śląsk”. Echa tego przypadkowego spotkania odnajdujemy dziś na jego jedenastym albumie studyjnym *LOW* (1977) w utworze *Warszawa*. Oddając Państwu najnowszy numer naszego czasopisma, chcielibyśmy pójść tym śladem i dlatego postanowiliśmy podjąć tematykę wpływu polskiej kultury na szeroko rozumianą kulturę i technologię światową. Będziemy podążać tym tropem także w kolejnych numerach UCS. Aktualnie zaproponowaliśmy dwa ciekawe artykuły o tej tematyce, jeden polskiego uczonego i jeden zagranicznego.

Pierwszy artykuł zatytułowany *Inspiracje myślą Floriana Znanieckiego w koncepcji communitas Victora Turnera* został sporządzony przez Grzegorza Pyszczka. Autor odwołuje się w nim do istoty zagadnień podniesionych w tym tomie i z analityczną dokładnością ukazuje recepcję polskiej myśli socjologicznej w zachodniej nauce – ściśle rzecz biorąc, w dziedzinie antropologii kultury. Zarówno postacie Znanieckiego, jak i Turnera są bardzo rozpoznawalne, nie tylko na gruncie humanistyki, lecz każde kolejne studium – w którym przedstawione jest pewne kontinuum myśli – trzeba docenić. Warto podkreślić tutaj szczególnie zagadnienie wspólnoty, które zostało zaczerpnięte i wykorzystane przez Victora Turnera jako zasadnicza podstawa jego dociekań. Zatem powinowactwo intelektualne obu uczonych może prowadzić do konkluzji o konieczności odnawiania podjętych już kiedyś zagadnień teoretycznych, które w nowych uwarunkowaniach społecznych mogą wykazać swoją teoretyczną, ale też empiryczną adekwatność.

Dominique Bouchet, w tekście zatytułowanym *O kontekście narodzin Asterixa i znaczeniu relacji między historią indywidualną i społeczną*, kreśli ciekawą analizę wpływu własnej biografii oraz kulturowo-historycznych uwarunkowań na twórczość i warsztat pisarski René Gosciniego. Jest to opis dotyczący fenomenu komiksowego, uważanego dziś za francuskie dziedzictwo kulturowe. Przygody dzielnych Galów opierających się wojskom rzymskim stały się światowym bestsellerem, gdyż poza niezwykle udaną komiksową konwencją narracyjną (np. wyraziści bohaterowie, charakterystyczna grafika postaci, implikacja magii) przemycają także bardzo uniwersalne treści, dlatego odniosły globalny sukces. W jakiejś mierze dotyczą też kwestii pochodzenia samego społeczeństwa francuskiego, którego Gal Asterix mógł być bohaterskim protoplastą. Autor artykułu z dużym znanstwem odnosi się do kreacji tej komiksowej postaci, odwołując się po kolei do doświadczeń migracyjnych, narodowych, etnicznych, ale też do skryptu kultury humanistycznej, który na pewno reprezentował René Goscinny.

Nadal zapraszamy wszystkich uczonych do współtworzenia kolejnych numerów Uniwersyteckiego Czasopisma Socjologicznego/Academic Journal of Sociology, którego jednym z programowych postulatów uczyniliśmy właśnie wpływ polskiej kultury (szeroko, wręcz jak najszerzej rozumianej) na światową naukę, literaturę, muzykę, technologię. Zachęcamy do podjęcia tematów z zakresu socjologii, kulturoznawstwa, muzykologii, literaturoznawstwa, historii, które ustanowią w centrum polski akcent recepcji w światowych zasobach systemów kulturowych, traktowanych na dwóch różnych poziomach: a) jako wpływ polskiej kultury w postaci konkretnych nazwisk polskich twórców; b) jako odbiór i obecność elementów polskiej kultury w twórczości obcych artystów, naukowców i innych twórców. Jest z czego wybierać, wystarczy naświetlić kilka wymiarów tego wpływu, odnosząc się zaledwie do XX i XXI wieku:

- wpływ polskich naukowców na światową naukę, np. Aleksandra Czekanowskiego, Stefana Banacha;
- wpływ polskich pisarzy, pisarek, poetów i poetek na światową literaturę (Witold Gombrowicz, Romain Gary, Wisława Szymborska – w nawiązaniu do ostatniego nazwiska poetki, z radością przyjęlibyśmy m.in. artykuły o twórczości polskich noblistów);
- wpływ polskich kompozytorów, muzyków, ale także malarzy czy reżyserów poza granicami Polski (Mieczysław Weinberg, Zbigniew Preisner, Roman Polański, Zdzisław Beksiński);
- recepcja polskiej nauki w światowej technologii (np. odkrycia protoplasty „doliny krzemowej” Jana Czochralskiego czy K-202 Jacka Karpińskiego);
- recepcja polskiej kultury w muzyce, nauce, literaturze, fotografii, filmie etc.

A przecież możemy podążyć jeszcze głębiej, żeby znów tylko wspomnieć o polskim renesansie czy o Akademii Krakowskiej, najstarszym polskim uniwersytecie i jednym z najstarszych w świecie.

Nie redukujemy jednak naszego czasopisma wyłącznie do tej fascynującej influencji, dlatego w prezentowanym numerze znaleźliśmy miejsce także dla innych ciekawych tekstów. Mariusz Olszak w artykule zatytułowanym *Bezdomność warszawska – wykluczeni mieszkaniowo. Innowacyjna formuła pomocy mieszkaniowej – Społeczna Agencja Najmu* opisuje swoje badania wśród osób dotkniętych problemem tego rodzaju ekсклюzy, podając przy okazji możliwe jego rozwiązania, upostaciowione w tytułowej inicjatywie najmu. Wielkim walorem tego tekstu są wypowiedzi rozmówców, z których można czerpać wiedzę o ich problemach mieszkaniowych, poszukiwać genezy tego stanu rzeczy. Artykuł jest tym bardziej wartościowy, że oprócz wiedzy akademickiej i eksperckiej, prezentuje zagadnienia praktyczne, tak potrzebne na polu efektywnych rozwiązań dotyczących ogólnie pojętego zabezpieczenia społecznego.

Dopełnieniem artykułów naukowych w niniejszym zeszycie są teksty towarzyszące. Należy do nich przede wszystkim komunikat postbadawczy autorstwa Anny Curzytek, w którym Autorka przedstawiła wybrane dane z badań własnych dotyczących rytuałów w rzeszowskich przedszkolach. Swoje analizy oparła na kalendarzach uroczystości i wydarzeń. Warto zauważyć, że każda prezentacja badań własnych wnosi do nauki nowe zagadnienia, tak jest też w tym przypadku – Autorka przedstawia przejścia między przedszkolnym czasem normalnym i odświętnym, nawiązując do klasycznych i współczesnych ustaleń antropologicznych (m.in. obrzędów przejścia). Co ważne, chociaż krótka forma komunikatu nie pozwala na podanie całości analiz, to jednak w tekście można znaleźć wszystkie kluczowe kwestie projektu i organizacji badań – ustalenia teoretyczne, metodologiczne oraz empiryczne.

Oprócz komunikatu badawczego, w niniejszym zeszycie zamieszczono także sprawozdanie z cyklicznej konferencji naukowej organizowanej przez Instytut Ekonomii i Finansów UKSW – *Economic Lunchtime Seminars*, które sporządziła Marta Krzemińska. Tym razem spotkanie dotyczyło bardzo aktualnego tematu – *Global impact of the coronavirus epidemic*, zatem mogło ono zainteresować również socjologów. Podkreślić należy, że sam charakter tych spotkań wykracza poza ściśle definiowaną ekonomię i jest interdyscyplinarny, zatem warto poświęcić im uwagę, jako inicjatywie spajającej badaczy z różnych dziedzin nauki.

Ostatnim tekstem jest recenzja Damiana Pałuby odnosząca się do publikacji autorstwa Jarosława Macały – *„Tylko ziemia się nie zmienia”*. *Wyobrażenia geopolityczne w polskiej muzyce popularnej po 1989 roku*. Jest to ważna publikacja dotycząca ciekawego zagadnienia ze styku socjologii muzyki, analizy dyskursu muzycznego i zagadnień geopolitycznych. Podejmowanie opisu takich nawiązań należy docenić, gdyż literatura przedmiotu nie jest tak bogata, jak w przypadku innych subdyscyplin socjologii. Recenzowanie prac tego rodzaju niewątpliwie przyczynia się do ich popularyzacji, a także inspiracji podejmowaną tematyką. Tym bardziej cieszy, że recenzji podejmują się osoby dopiero wkraczające w świat nauki akademickiej, które mogą zaproponować nowe ujęcie w podejściu do analizowanych prac.

Przekrój tekstów zamieszczonych w niniejszym zeszycie pokazuje, jak aktualne i jednocześnie poznawczo cenne mogą być współczesne dociekania na polu socjologii, zarówno te wyznaczone przez ramy tematyczne danego numeru, jak też zupełnie swobodne. Co istotne, wśród naszych Autorów są zarówno wieloletni akademicy o uznanym dorobku, jak również osoby dopiero debiutujące. Ten pomost pomiędzy doświadczeniem i młodością należy potraktować jako spełnienie ważnego punktu w misji naszego periodyku.

Zapraszamy zatem do lektury naszego czasopisma, życząc udanych inspiracji.

Tomasz M. Korczyński i Marcin Choczyński